

Rovdata
Postboks 5685 Torgarden
7485 Trondheim

Saksbehandler: Petter Wabakken
Telefon: +47 97044518
Deres ref:
Vår ref: 22/00114-13
Dato: 11.05.2023

ULV I NORGE PR. 31. MARS 2023 FORELØPIGE KONKLUSJONER FRA BESTANDSOVERVÅKING VINTEREN 2022-2023

RAPPORT 4

Bakgrunnen for denne foreløpige statusrapporten om ulv i Norge er pågående og mangeårige felles svensk-norske bestandsregistreringer av ulv i vinterhalvåret. Det gis et sammendrag over det som er dokumentert og kartlagt om ulvens status i Norge vinteren 2022-2023. Resultatene bygger på systematiske sporinger av ulv på snø gjennomført av Statens naturoppsyn (SNO) og Høgskolen i Innlandet, DNA-analyser ved Rovdata av innsamlet genetisk materiale, informasjon om døde ulver og mer tilfeldige ulvemeldinger som er kvalitetssikret og kan skilles fra andre ulver på annen måte. Alt grunnlagsmateriale er innlagt og tilgjengelig i Miljødirektoratets Rovbase. Pågående registreringer av ulv er en del av Det nasjonale overvåkingsprogrammet for store rovdyr i Norge.

Når det gjelder ulver med tilhold på tvers av riksgrensen mot Sverige har länsstyrelsene vært ansvarlige for de svenske sporingene, mens DNA-analyser av svensk innsamlet genetisk materiale er gjennomført av Grimsö forskningsstation DNA-lab ved Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Alle svenske opplysninger om ulver som er påvist på begge sider av riksgrensen er også tilgjengelig i den felles skandinaviske databasen Rovbase ved Miljødirektoratet.

Mer detaljer om bakgrunn og metodikk som brukes i ulveregistreringene finnes i den offisielle sluttrapporten fra forrige vinter: Wabakken m.fl. 2022: Bestandsovervåking av ulv vinteren 2021-2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia, 1-2022, 59s. Rovdata, SLU Viltskadecenter og Høgskolen i Innlandet. Denne og andre årlig utgitte statusrapporter fra perioden 1998-2022 er tilgjengelige på hjemmesidene til Rovdata (<http://www.rovdata.no>), Høgskolen i Innlandet (www.inn.no), Det Skandinaviske Ulveforskningsprosjektet - SKANDULV (<http://www.slu.se/skandulv>) og SLU Viltskadecenter (<http://www.slu.se/viltskadecenter>). Når det gjelder metoder som blir brukt i registreringene henvises også til felles svensk-norske instruksjoner ved Rovdata (<http://www.rovdata.no/Instrukser.aspx>). For grenserevirene ble registreringene også koordinert og vurdert i samarbeid med tilsvarende ulveregistreringer i Sverige. Sluttrapporten med endelige konklusjoner om bestandsstatus for ulv i Norge og totalt i Skandinavia vinteren 2022-2023 er planlagt ferdigstilt i felleskap med svenske kollegaer til 1. juni 2023.

Antall ulver

For registreringssesongen 1. oktober – 31. mars 2022-2023 ble det dokumentert totalt 89-92 ulver i Norge, hvorav 43-44 med helnorsk tilhold og 46-48 med tilhold på begge sider av riksgrensen (Tabell 1). Totalt 26 av disse ulvene ble påvist døde i samme periode, 13 i Norge og 13 i Sverige. Når disse er trukket fra, ble det i vinter påvist totalt 63-66 ulver med enten helnorsk tilhold eller med delvis tilhold i Norge, de sistnevnte oftest i revir på tvers av riksgrensen (Tabell 1, Figur 1 & 2). Dette er en minskning på 29-30 ulver (31% nedgang), sammenlignet med de 92-96 ulvene som forrige vinter ble påvist med helt eller delvis tilhold i Norge etter at 33 døde ulver i tilsvarende periode var fratrukket.

Ulv i fylker uten ulvesone

Utbredelsen av ulv i Norge var som i tidligere vintre hovedsakelig konsentrert til ulvesonen (5 % av Norges landareal), med andre ord i østre deler av fylkene Innlandet og Viken. Utenfor fylker med ulvesone ble kun to-tre enslige ulver påvist i Norge (Tabell 1; to i Troms-Finnmark og en usikker i Trøndelag).

Antall ulverevir

Vinterens 16-18 dokumenterte ulverevir av ni familiegrupper (flokker) og sju-ni revirmarkerende par ble påvist med delvis tilhold innenfor norsk ulvesone (10 revir), fullstendig tilhold innenfor sonen (6-7 revir) eller utenfor ulvesonen (ett mulig revir; Tabell 1, Figur 1). Den tidligere ynglende ulvetispa i Deisjøreviret (nå Setten) som i Hedmark sammen med sin genetisk viktige finsk-russiske partner ble bedøvet, GPS-merket og flyttet sørover av forvaltningen 3. januar 2021 der de etablerte revir i østre deler av Viken fylke på ettervinteren 2021 og fikk deretter valper. Etter ynglingen i 2021 og ny yngling i 2022 (nå med ny tispe) lå reviret fortsatt fullstendig innenfor norsk ulvesone (Figur 1).

Vinteren 2022-2023 ble det til sammen påvist ni familiegrupper med enten helt (tre flokker) eller delvis tilhold (seks flokker) i Norge og norsk ulvesone. Dette var fire færre enn i foregående vinter (2021-2022). Vinteren 2022-2023 ble det også påvist sju-ni revirmarkerende par med enten helnorsk (fire-seks par) eller delvis tilhold (tre par) i Norge (Figur 1). Det dokumenterte antall revir med og helt eller delvis tilhold i Norge var således totalt 16 familiegrupper eller par inneværende sesong (2022-2023), mens det var 18 slike dokumenterte revir i begge foregående registreringssesonger.

Antall ynglinger av ulv i Norge og grenserevir i 2022

I registreringssesongen vinteren 2022-2023 (1. oktober – 31. mars), ble nye valpekull av ulv bekreftet født i tre helnorske og seks svensk-norske grenserevir i 2022 (Tabell 1, Figur 1 & 2). Tilsvarende antall ynglinger i 2021 var henholdsvis fire og åtte valpekull. Når Stortingets beregning av bestandsmål for ynglende ulv legges til grunn, der valpekull i grenserevir er satt til 0,5 yngling for hvert land, tilsvarer dette seks valpekull i Norge i 2022, som er en reduksjon sammenlignet med antall ynglinger av ulv i Norge ett år tidligere (to valpekull mindre).

Dokumenterte døde ulver

Siden vinteren 2004-2005 har det vært åpnet for lisensjakt (kvotebestemt jakt) på ulv i Norge. Lisensjakt vinterstid har deretter vært vanligste registrerte dødsårsak for ulv i Norge (Figur 3). Vinteren 2019-2020 ble det ved lisensjakt for første gang avlivet en hel ulvflokk bestående av både valper og foreldredyr i et revir med fullstendig tilhold innenfor norsk ulvesone.

For hele vinterens registreringsperiode 1. oktober – 31. mars 2022-2023 ble det bekreftet 13 ulver avlivet i Norge, hvorav 12 ble felt under lisensjakt og én ble avlivet ved skadefelling (Tabell 1, Figur 1 & 3). Fellingene var begrenset til fylkene Innlandet (12) og Troms-Finnmark (1). Blant de 12 som ble avlivet ved lisensfelling, ble seks ulver felt i et svensk-norsk grenserevir i norsk ulvesone (Ulvåa). De andre seks ble avlivet utenfor ulvesonen. Dessuten ble 13 ulver fra to grenserevir i ulvesonen avlivet ved lisensjakt på svensk side (Juvberget og Kockohonka).

Bestandsutvikling for norsk delbestand

Når det gjelder bestandsutviklingen for ynglende, stasjonære ulver og antall registrerte valpekull, var norsk delbestand tilnærmet stabil eller i svak vekst i de 17 vintersesongene 1998/99-2014/15. Deretter ble det påvist en markert økning i antall ynglinger i delbestanden de påfølgende 3 sesongene (2015/16-2017/18), for så gradvis å avta igjen i de siste fem vintrene (2018/19-2022/23), med 3-6 helnorske valpekull pr. år i denne fem-årsperioden (Figur 4). Nå i vinter ble det registrert tre slike valpekull, med andre ord mer enn en halvering i forhold til rekordsesongen for seks år siden, da åtte valpekull ble bekreftet født i helnorske revir i 2017 (Figur 4).

Stortingets nåværende bestandsmål for ulv i Norge er 4-6 årlige ynglinger, hvorav minst tre av valpekullene skal være i helnorske revir. De siste 25 årene med felles svensk-norske registreringer har bestanden av ulv i Norge ligget både under og over dette bestandsmålet (Figur 4). I 11 av de 25 registreringssesongene (inkludert 10 av de første 11 vintrene i 25-årsperioden) lå delbestanden under målet, i sju av de siste åtte sesongene har norsk delbestand ligget over bestandsmålet og i de sju resterende lå delbestanden innenfor rammene av Stortingets nåværende bestandsmål (Figur 4).

De siste 40 årene har ulv i Norge hovedsakelig hatt sin utbredelse og ynglet i tidligere Hedmark fylke (nå østre deler av Innlandet). Da vinterens registreringssesong var avsluttet 31. mars i år, var det for andre året på rad etter endt lisensjakt ingen familiegruppe med fullstendig tilhold i Hedmark. Det var med andre ord ikke lenger tilhold av noen helnorsk ulvflokk i de mest tyntbefolkede delene av norsk ulvesone.

Med vennlig hilsen

Petter Wabakken
Prosjektleder
Høgskolen i Innlandet
Fakultet for Anvendt økologi,
Landbruksfag og Bioteknologi,
Evenstad
2480 Koppang
Telefon: (+47) 97044518
E-mail: petter.wabakken@inn.no

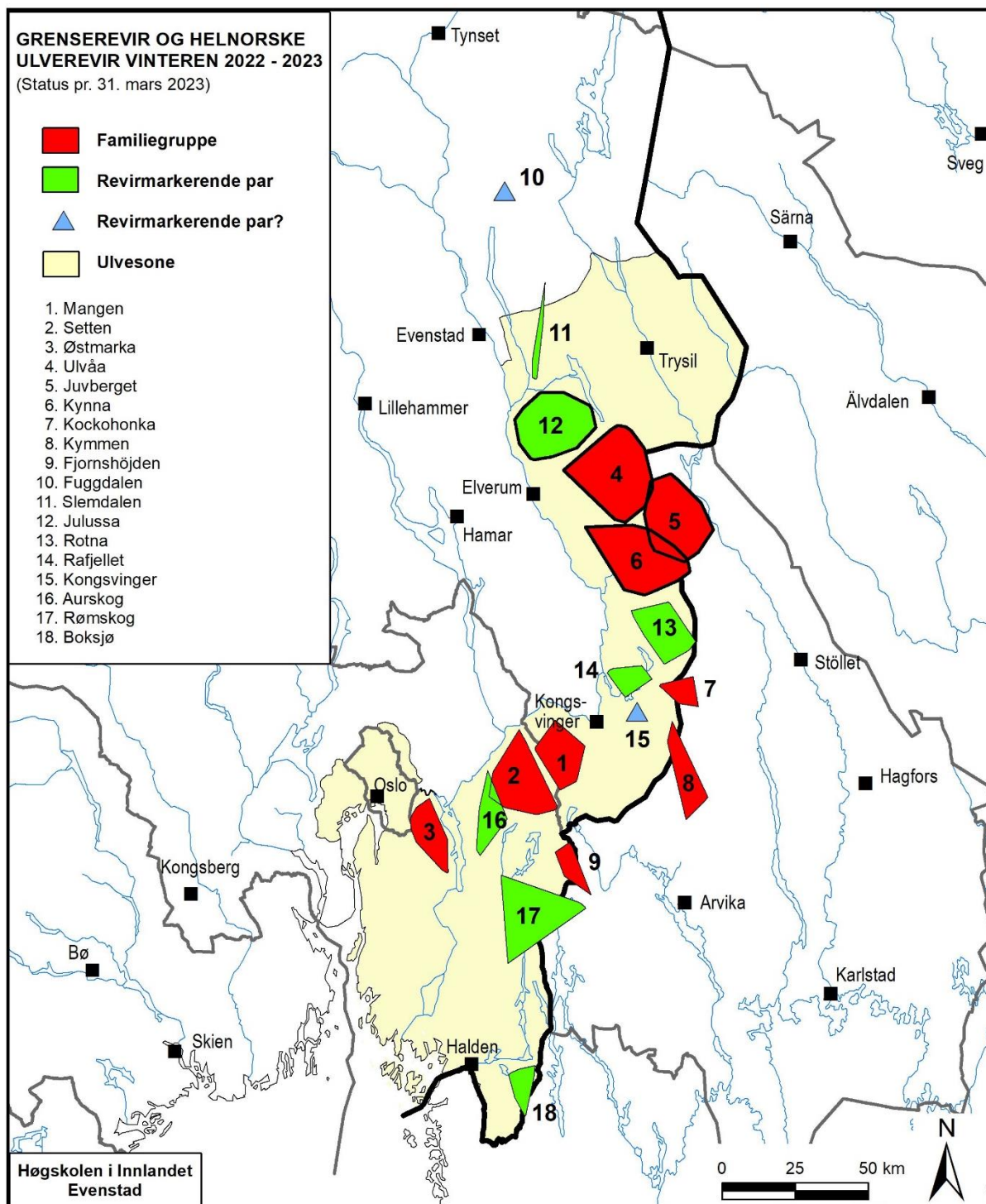
Erling Maartmann
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 48112070
E-mail: erling.maartmann@inn.no

Kristoffer Nordli
Feltkoordinator
Telefon: (+47) 41907877
E-mail: kristoffer.nordli@inn.no

Tabell 1. Ulv foreløpig dokumentert i Norge pr 31. mars vinteren 2022-2023 med helnorsk tilhold (43-44) og med tilhold på begge sider av riksgrensen (46-48). Antall valpekull født i 2022 og som er dokumentert i den årlige felles skandinaviske overvåkingsperioden 1. oktober – 31. mars er også vist. Tretten av de 26 døde ulvene er avlivet i Sverige og 13 er avlivet i Norge.

REVIR/ område	Revir nr	LAND	FYLKE/LÅN	Sosial status 2022-23	Kull i 2022	Foreløpig ant. ulver
Mangen	1	N	Innlandet/Viken	Familiegruppe	Ja	7
Setten	2	N	Viken	Familiegruppe	Ja	6
Østmarka	3	N	Viken/Oslo	Familiegruppe	Ja	10
Ulvåa	4	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	7 ¹
Juvberget	5	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	7 ²
Kynna	6	N/S	Innlandet/Värmland	Familiegruppe	Ja	6
Kockohonka	7	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	7 ³
Kymmen	8	S/N	Värmland/Innlandet	Familiegruppe	Ja	5-7
Fjornshöjden	9	S/N	Värmland/Viken	Familiegruppe	Ja	7 ⁴
Fuggdalen	10	N	Innlandet	Revirmark. par?	Nei	2 ⁵
Slemdalen	11	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2 ⁶
Julussa	12	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Rotna	13	N/S	Innlandet/Värmland	Revirmark. par	Nei	2
Rafjellet	14	N	Innlandet	Revirmark. par	Nei	2
Kongsvinger	15	N	Innlandet	Revirmark. par?	Nei	2
Aurskog	16	N	Viken	Revirmark. par	Nei	2
Rømskog	17	N/S	Viken/Värmland	Revirmark. par	Nei	2 ⁴
Boksjø	18	N/S	Viken/V Götaland	Revirmark. par	Nei	2
Pasvik		N	Troms og Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁷
Kautokeino		N	Troms og Finnmark	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁸
Tydal		N	Trøndelag	Ikke stasjonær	Nei	0-1
Evenstad		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ⁹
Karlstad-Løten		N/S	Innlandet/Värmland	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹⁰
Våler		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹¹
Åsnes Ø		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1
Nord-Odal		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1 ¹²
Kongsvinger Ø		N	Innlandet	Ikke stasjonær?	Nei	1
Årnes		N	Innlandet	Ikke stasjonær	Nei	1
Totalt (inkl 26 døde)						89-92

1. Foreldreparet og fire årssvalper skutt ved lisensjakt i Åsnes og Elverum kommuner 7-12.02.2023.
2. Foreldreparet og fem årssvalper skutt ved lisensjakt i Sverige 2-13.01.2023.
3. Foreldreparet, tre årssvalper og ett eldre avkom skutt ved lisensjakt i Sverige 2-7.01.2023.
4. Et avkom fra Fjornshöjden er fratrukket tall i forrige rapport 15. desember, da utvandret og inngår nå i Rømskogsparet.
5. Tispe skutt ved lisensjakt i Rendalen kommune 03.12.2022. Det ble jaktet på to ulver.
6. Hannulv i Slemdalsparet skutt ved lisensjakt i Rendalen kommune 19.01.2023.
7. Finsk-russisk innvandrer.
8. Hannulv skutt ved skadefelling i Kautokeino kommune 12.12.2022. Finsk-russisk innvandrer.
9. Tispe skutt ved lisensjakt i Stor-Elvdal kommune 05.02.2023.
10. Hannulv skutt ved lisensjakt i Løten kommune 02.12.2022.
11. Tispe skutt ved lisensjakt i Våler kommune 04.12.2022.
12. Hannulv skutt ved lisensjakt i Nord-Odal kommune 19.03.2023.

Figur 1. Utbredelse av helnorske og svensk-norske ulverevir med familiegrupper og revirmarkerende ulvepar som er påvist pr. 31. mars vinteren 2022-2023. De oppgitte revirgrensene er minimumsgrenser. Tykk ytterkant angir revir hvor minst én voksen ulv hadde GPS-sender i registreringsperioden. Foreldreparet i Setten-reviret inkluderte en genetisk viktig finsk-russisk hannulv og en ny skandinaviskfødt partner. Revir med ulv i familiegrupper og revirmarkerende par som er fjernet under vinterens lisensjakt er ikke fjernet fra kartfiguren (se tekst; Revir nr. 4, 5, 7, 10, 11).

Antall ulver i Norge, inklusive grenserevir

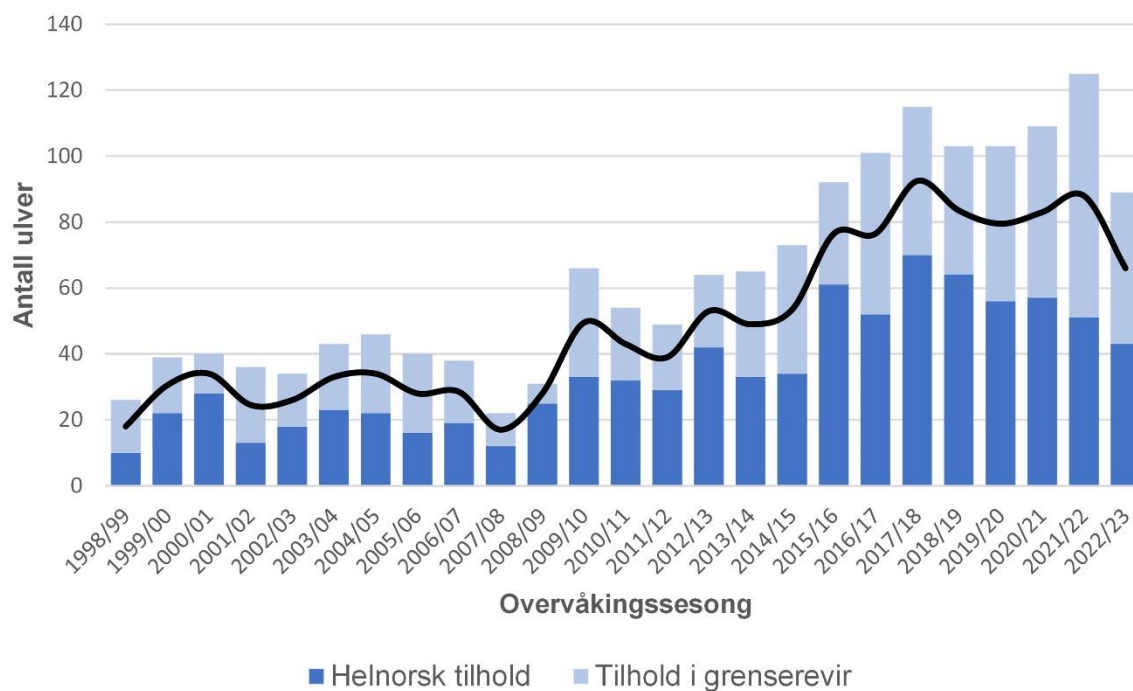
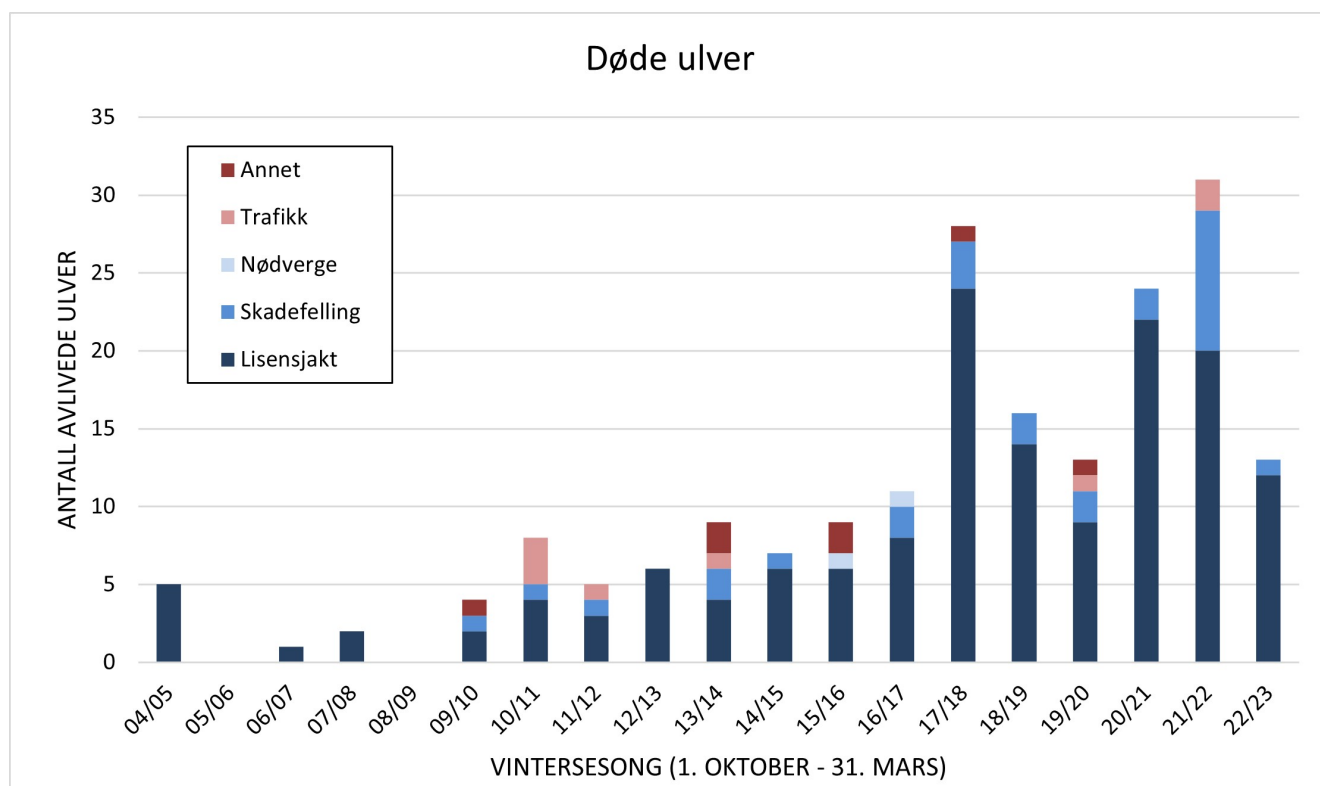
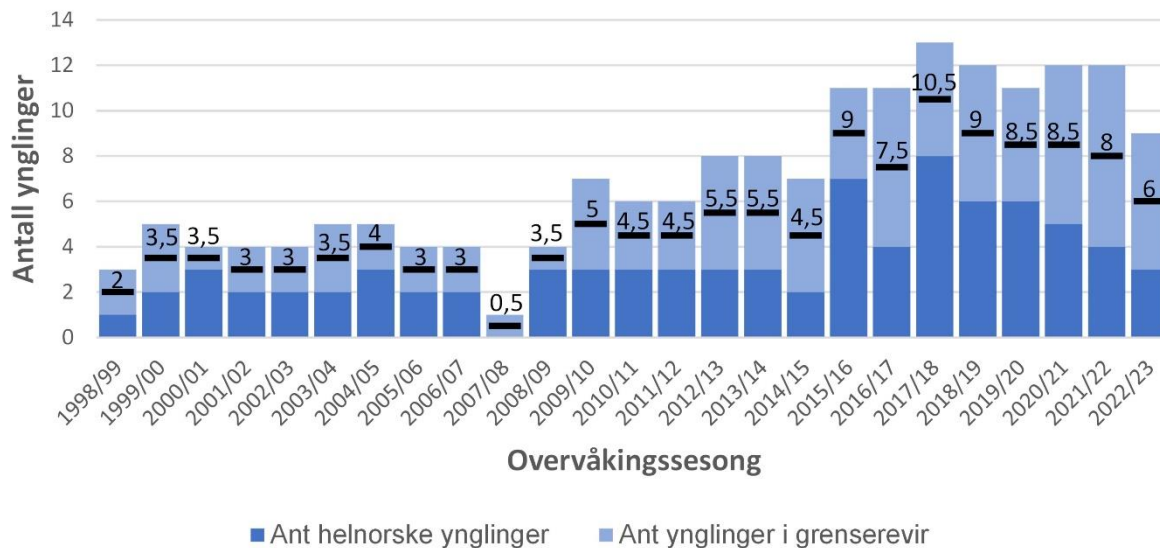

Figure 2. Minimum antall ulver påvist i overvåkings sesongen i helnorske revir og i grenserevir, samt på vandring i Norge i perioden 1998-2023. Svart kurve viser bestandsutviklingen når kun halvparten av ulvene i grenserevir er medregnet (medregnet som 0,5 ulv).

Figur 3. Antall ulver som er dokumentert døde i Norge de siste 19 registreringssesongene i vinterhalvåret (1. oktober – 31. mars) etter at det ble åpnet for lisensjakt i januar 2005. Dødsårsakene er fordelt på lisensjakt, skadefelling, nødverge, trafikk og andre dødsårsaker.

Bestandsutvikling i norsk del av den skandinaviske ulvebestanden

Figur 4. Antall dokumenterte valpekull (ynglinger) vist for helnorske revir og ynglerevir på tvers av riksgrensen (grenserevir), som er dokumentert i 2022 og de øvrige vintrene i 25-årsperioden 1998/99 – 2022/23. Ynglinger i grenserevir er medregnet med en faktor på 0,5 og omregnet antall norske ynglinger er angitt med svart strek for de enkelte år. Antall familiegrupper med yngling som er avlivet eller på annen måte forsvunnet i de enkelte vintrene er ikke fratrukket.